

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา ณ จุดเวลาใด เวลาหนึ่ง (Cross-Sectional Descriptive Study) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์ความรุนแรงในโรงเรียนมัธยมศึกษาและศึกษาความคิดเห็นของครูในการให้ความสำคัญและการปฏิบัติในการป้องกันปัญหาความรุนแรงในโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและผ่านการทดสอบแล้ว เก็บข้อมูลระหว่างเดือนธันวาคม 2546 ถึง กุมภาพันธ์ 2547 กลุ่มตัวอย่างเป็นครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลประกอบด้วย จังหวัดนครปฐม จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี จังหวัดสมุทรปราการและจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 43 โรงเรียน 645 คน มีโรงเรียนตอบแบบสอบถามกลับ 42 โรงเรียน 505 คน คิดเป็นอัตราการตอบกลับร้อยละ 78.3 นำข้อมูลมาวิเคราะห์ผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows สรุปผลได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. อัตราการตอบกลับของข้อมูล

จากการศึกษาพบว่า ครู ที่เป็นประชากรศึกษามีการตอบกลับแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 505 คน จากจำนวนที่ส่งไปให้ ครู ทั้งหมด 645 คน คิดเป็นอัตราการตอบกลับร้อยละ 78.3 โดยทั้งกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีอัตราการตอบกลับที่ใกล้เคียงกัน คือกรุงเทพมหานครมีอัตราการตอบกลับร้อยละ 78.5 เขตปริมณฑลมีอัตราตอบกลับร้อยละ 78.1 ถ้าจำแนกเป็นรายจังหวัด จะพบว่าจังหวัดที่มีอัตราการตอบกลับสูงที่สุดคือ จังหวัดนครปฐม ร้อยละ 84.4 และจังหวัดที่มีอัตราการตอบกลับน้อยที่สุดคือ จังหวัดปทุมธานี ร้อยละ 70 ส่วนจังหวัดที่มีอัตราการตอบกลับเท่าๆ กันคือ จังหวัดนนทบุรีและจังหวัดสมุทรสาคร ร้อยละ 80

2. ข้อมูลทั่วไป

ครูที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 73.0 มีอัตราส่วนเพศชาย : เพศหญิง เท่ากับ 1 : 2.7 มีสถานภาพสมรสคู่ ร้อยละ 64.5 มีอายุระหว่าง 41-60 ปี ร้อยละ 80.2 อายุเฉลี่ย 45.6 ปีอายุน้อยที่สุด 23 ปี มากที่สุด 59 ปี สถานภาพสมรส คู่ ร้อยละ 64.5 วุฒิการศึกษา ระดับปริญญาตรี ร้อยละ 78.6 ดำรงตำแหน่งเป็นครูที่ปรึกษา ร้อยละ 73.9 โดยมีระยะเวลาในการดำรง

ตำแหน่ง 21-30 ปี ร้อยละ 42.0 สอนทั้งในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 47.9 และมีประสบการณ์ในการสอนอยู่ในช่วง 21-30 ปี ร้อยละ 56.8

เรื่องการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานป้องกันความรุนแรงในโรงเรียนครูตอบว่าโรงเรียน มีการจัดตั้งคณะกรรมการร้อยละ 60.7 กลุ่มตัวอย่างมีประสบการณ์ในการอบรมเรื่องเกี่ยวกับการ ป้องกันความรุนแรงในโรงเรียนเพียงร้อยละ 27.0 ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนสหศึกษา ร้อยละ 90.9 และ ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดกลางร้อยละ 33.9

3. สถานการณ์ความรุนแรงในโรงเรียนมัธยมศึกษาในรอบ 1 ปี(มกราคม-ธันวาคม 2546)

ข้อมูลของสถานการณ์ความรุนแรงในโรงเรียนผู้วิจัยได้รับจากครูฝ่ายปกครอง โรงเรียนละ 1 ชุด ซึ่งมีผู้ตอบแบบสอบถามกลับมา 39 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 90.7 และไม่ตอบข้อมูลในส่วน ของเหตุการณ์รุนแรงในโรงเรียนจำนวน 2 โรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์สรุปได้ดังนี้

มีเหตุการณ์รุนแรงที่เกิดขึ้นในโรงเรียน ทั้งหมดจำนวน 30 โรงเรียน จาก 37 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 81.1 เหตุการณ์รุนแรงที่เกิดเป็นเหตุการทะเลาะวิวาทร้อยละ 98.0 และเหตุการณ์ ทำร้ายตนเอง ร้อยละ 2.0 เหตุการณ์ทะเลาะวิวาทที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่มักเป็นเหตุการณ์รุนแรงน้อย ร้อยละ 79.4 เหตุการณ์รุนแรงมากร้อยละ 4.0 ไม่พบเหตุการณ์รุนแรงถึงเสียชีวิต สำหรับอาวุธที่ใช้ครูให้ความเห็นว่า มีการใช้อาวุธมีคมกับอาวุธไม่มีคมเท่าๆกัน ร้อยละ 25.0 ไม่พบมีการใช้อาวุธ ปืน ครูให้ความเห็นว่า เป็นการชกต่อยไม่มีอาวุธ ร้อยละ 96.9 ช่วงเวลาที่เกิดเหตุการณ์ครูให้ความ เห็นว่าเป็นช่วงเวลาเลิกเรียนร้อยละ 44.5 สำหรับการบันทึกเหตุการณ์จะบันทึกทุกครั้ง ร้อยละ 89.5 ผู้บันทึกเป็นครูฝ่ายปกครอง ร้อยละ 51.4 สถานที่เกิดเหตุการณ์ส่วนใหญ่เกิดที่อาคารเรียนมากที่สุด ปัญหาความรุนแรงส่วนใหญ่มีสาเหตุจากปัญหาความไม่เข้าใจกัน ร้อยละ 89.3 รองลงมาเป็นปัญหา ความรักหึงหวง ร้อยละ 82.5 และผู้วิจัยได้สอบถามครูทุกคนจำนวน 645 คน ถึงเหตุการณ์รุนแรง ในโรงเรียนที่ผู้ตอบแบบสอบถามพบเห็น ในรอบ 1 ปี พร้อมทั้งวิธีการแก้ไข ซึ่งมีผู้ตอบแบบ สอบถามในส่วนนี้ 175 คน มีเหตุการณ์เกิดขึ้นทั้งสิ้น 198 เหตุการณ์ เป็นเหตุการณ์ชกต่อยของ นักเรียนชาย ร้อยละ 59.6 มีเหตุการณ์ที่มีการใช้อาวุธ ร้อยละ 6.6 มีบุคคลภายนอกเข้ามาเกี่ยว ข้องร้อยละ 9.1 วิธีการแก้ไขปัญหา มักเป็นการอบรมตักเตือน เชิญผู้ปกครองรับทราบปัญหา มีการ สอบสวน และลงโทษ มีการส่งนักเรียนไปทำกิจกรรมช่วยเหลือสังคม ติดตามดูแลพฤติกรรม บางเหตุการณ์มีการประสานกับตำรวจ ทหาร มีการดำเนินคดีในเหตุการณ์ที่รุนแรงมาก

สำหรับมาตรการป้องกันไม่ให้เกิดเหตุการณ์รุนแรงขึ้น มีครูตอบว่ามีมาตรการป้องกัน จำนวน 170 คนและได้เสนอแนะไว้สรุปได้คือ การจัดอบรมคุณธรรมจริยธรรม อบรมระเบียบวินัย

ครูทุกระดับช่วยกันดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด มีครูเวรประจำจุดต่างๆ ในโรงเรียนทั้งช่วงพักเที่ยง และหลังเลิกเรียน จัดทำระเบียบข้อบังคับ กำหนดระเบียบการลงโทษให้ชัดเจน มีกิจกรรมสร้างความสามัคคี มีเครือข่ายผู้ปกครองและมีการประชุมเพื่อหามาตรการป้องกันความรุนแรงที่จะเกิดขึ้น ให้นักเรียนเป็นกรรมการคอยดูแล ใฝ่ระวังแจ้งข่าว สร้างแกนนำพี่สอนน้อง เพื่อนช่วยเพื่อน มีระบบเวรยามรักษาความปลอดภัย เข้มงวดการเข้าออกโรงเรียน ตรวจสอบอาวุธ คัดกรองนักเรียน กลุ่มเสี่ยง มีการประสานกับชุมชนให้ช่วยสอดส่อง ดูแล มีคณะกรรมการดำเนินงานวางมาตรการป้องกัน มีการส่งเสริมให้เกิดริบัตร์นักเรียนที่มีความประพฤติดีทุกภาคเรียน การเชิญวิทยากรเล่าประสบการณ์ชีวิต ซึ่งมาตรการต่างๆ ที่ครูใช้ในปัจจุบันสอดคล้องกับมาตรการที่ทำการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

4. ความคิดเห็นของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในการให้ความสำคัญและการปฏิบัติต่อการป้องกันความรุนแรงในโรงเรียน

เมื่อเปรียบเทียบการให้ความสำคัญและการปฏิบัติจำแนกตามร้อยละของครูที่ให้คะแนนในระดับมากถึงมากที่สุด (4+5)พบว่า ครูกว่าร้อยละ 75 ให้ความสำคัญและปฏิบัติใน 3 อันดับแรกคือ มีการคัดกรองและดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/กลุ่มที่มีปัญหา มีบัตรประจำตัวเด็กนักเรียนทุกคน มีการกำหนดนโยบายไม่ให้นักเรียนพกพาอาวุธมีคม อาวุธ ปืน มีดพก มาโรงเรียน

โดยสรุป พบว่าเสียงส่วนใหญ่ที่ครูกว่า ร้อยละ 50 ให้คะแนนความสำคัญในระดับมากถึงมากที่สุด มีถึง 38 ข้อใน 40 ข้อ ยกเว้นข้อ มีการอบรมครูในการป้องกันความรุนแรงในโรงเรียน (46.8) และข้อมีการซ่อมแซมอาคารและวิถุติ(33.4) สำหรับการปฏิบัติ พบว่าเสียงส่วนใหญ่ที่ครูกว่าร้อยละ 50 ให้คะแนนการปฏิบัติในระดับมากถึงมากที่สุด มีเพียง 17 ข้อใน 40 ข้อ ดังตารางที่ 4.9

หากพิจารณาค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในการให้ความสำคัญและในการปฏิบัติต่อการป้องกันปัญหาความรุนแรงในโรงเรียนในภาพรวม พบว่าค่าเฉลี่ยความคิดเห็นการให้ความสำคัญสูงกว่าการปฏิบัติโดยมีระดับของความคิดเห็นการให้ความสำคัญในระดับค่อนข้างมาก(3.81)แต่การปฏิบัติมีระดับความคิดเห็นปานกลาง(3.38)

หากพิจารณาค่าเฉลี่ยในรายด้านทั้ง 7 ด้าน พบว่า ครูให้ความสำคัญในด้านมาตรการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศของโรงเรียนมากที่สุด (4.05) และปฏิบัติในด้านนี้มากที่สุดเช่นเดียวกัน (3.65) แต่ให้ความสำคัญในด้านมาตรการพัฒนาศักยภาพผู้บริหาร ครู และบุคลากรในโรงเรียน(3.47)เป็นอันดับสุดท้ายเช่นเดียวกับการปฏิบัติในด้านมาตรการพัฒนาศักยภาพผู้บริหาร ครู และบุคลากรใน โรงเรียน (2.97) เป็นอันดับสุดท้ายเช่นกัน ดังตารางที่ 4.19

สำหรับค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในรายข้อกิจกรรม 5 อันดับแรกที่ครูให้ความสำคัญมากที่สุด และมีการปฏิบัติมากที่สุด เรียงตามลำดับคือ 1)มีการคัดกรองและดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/

กลุ่มที่มีปัญหา 2) มีบัตรประจำตัวเด็กนักเรียนทุกคน 3) มีการกำหนดนโยบายไม่ให้นักเรียนพกพาอาวุธมีคม อาทิต ปืน มีดพกมาโรงเรียน 4) มีการบริการให้คำปรึกษาดูแลสุขภาพภายในโรงเรียน 5) มีระบบข้อมูล สถิติ ปัญหา พฤติกรรมของนักเรียน อาทิต ขาดเรียน หนีเรียน ก้าวร้าว ใช้สุรา ยาเสพติดตามลำดับ และค่าเฉลี่ยความคิดเห็นใน 5 อันดับสุดท้ายในการให้ความสำคัญเรียงตามลำดับจากน้อยที่สุด คือ 1) มีการซ่อมแผนการช่วยเหลือฉุกเฉินหรือวิกฤติ 2) มีการอบรมครูในการป้องกันความรุนแรงในโรงเรียน 3) จัดเวทีให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการสร้างกระแสหรือค่านิยมต่อต้านการใช้ความรุนแรง 4) มีบุคลากรที่สามารถให้การช่วยเหลือทางจิตใจในภาวะฉุกเฉิน 5) มีการประเมินความคิดเห็นความพึงพอใจของทุกฝ่ายที่มีต่อการป้องกันความรุนแรง ตามลำดับ

สำหรับค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในการปฏิบัติ 5 อันดับสุดท้ายเรียงตามลำดับจากน้อยที่สุด คือ 1) มีการซ่อมแผนการช่วยเหลือฉุกเฉินหรือวิกฤติ 2) มีการอบรมครูในการป้องกันความรุนแรงในโรงเรียน 3) จัดเวทีให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการสร้างกระแสหรือค่านิยมต่อต้านการใช้ความรุนแรง 4) มีการประเมินความคิดเห็นความพึงพอใจของทุกฝ่ายที่มีต่อการป้องกันความรุนแรงในโรงเรียน 5) มีการประเมินสถานการณ์ความรุนแรงในโรงเรียนเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่องตามลำดับ

ในส่วนของผลต่างของค่าเฉลี่ยรายข้อกิจกรรมระหว่างความคิดเห็นการให้ความสำคัญกับการปฏิบัติที่มีความแตกต่างกันมากใน 5 อันดับแรกคือ 1) จัดเวทีให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการสร้างกระแสต่อต้านการใช้ความรุนแรงมีผลต่าง (0.63) 2) การประเมินความคิดเห็นความพึงพอใจของทุกฝ่ายที่มีต่อการป้องกันความรุนแรงในโรงเรียน มีผลต่าง (0.63) 3) มีการรับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่ายเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขมีผลต่าง (0.62) 4) มีกลุ่มอาสาสมัครจากกลุ่มผู้ปกครองดูแลเรื่องความปลอดภัยของนักเรียนมีผลต่าง (0.61) 5) มีการตรวจสอบคนเข้า/ออกในโรงเรียนทั่วถึงเพียงพอมีผลต่าง (0.58) 6) มีการประเมินสถานการณ์รุนแรงในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง(0.58) 7) มีการซ่อมแผนช่วยเหลือฉุกเฉินหรือวิกฤติ(0.57) ซึ่งในรายข้อที่มีผลต่างที่แตกต่างกันมากแสดงว่าให้ความสำคัญมากแต่ยังปฏิบัติน้อยซึ่งอาจจะมีปัญหาอุปสรรคต่อการปฏิบัติ

5. เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในการให้ความสำคัญและการปฏิบัติของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาตามปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยความเป็นครู ลักษณะโรงเรียน

จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในการให้ความสำคัญและการปฏิบัติต่อการป้องกันปัญหาความรุนแรงในโรงเรียนในภาพรวม รายด้าน ตามปัจจัยส่วนบุคคล ลักษณะโรงเรียน ดังตารางที่ 4.16, ตารางที่ 4.17 และตารางที่ 4.18

ด้านนโยบายการป้องกันความรุนแรง

ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในการให้ความสำคัญ(3.98) และค่าเฉลี่ยการปฏิบัติ(3.62) ต่อการป้องกันปัญหาความรุนแรงในโรงเรียนในด้านนโยบายการป้องกันความรุนแรงมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับสูง($p < 0.001$)

เมื่อแยกตามปัจจัยส่วนบุคคลและลักษณะโรงเรียนพบว่า เพศ อายุ ตำแหน่ง การอบรม มีผลต่อความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในการให้ความสำคัญในด้านนโยบายต่อการป้องกันปัญหาความรุนแรงในโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ส่วนเพศ สถานภาพสมรส ตำแหน่งปัจจุบัน ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง ระดับชั้นที่สอน การอบรม และขนาดโรงเรียนมีผลต่อความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในการปฏิบัติในด้านนโยบายต่อการป้องกันปัญหาความรุนแรงในโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$)

มาตรการการพัฒนาศักยภาพและการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในการให้ความสำคัญ(3.75) และค่าเฉลี่ยการปฏิบัติ(3.39) ต่อการป้องกันปัญหาความรุนแรงในโรงเรียนในมาตรการการพัฒนาศักยภาพและการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับสูง($p < 0.001$)

เมื่อแยกตามปัจจัยส่วนบุคคลและลักษณะโรงเรียนพบว่า วุฒิการศึกษา และการอบรมมีผลต่อความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในการให้ความสำคัญต่อมาตรการการพัฒนาศักยภาพและการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ($p < 0.05$) ส่วนการอบรมและประเภทของโรงเรียนมีผลต่อความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในการปฏิบัติต่อมาตรการการพัฒนาศักยภาพและการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$)

มาตรการการพัฒนาศักยภาพผู้บริหาร ครู และบุคลากร

ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในการให้ความสำคัญ(3.47) และค่าเฉลี่ยการปฏิบัติ(2.97) ต่อการป้องกันปัญหาความรุนแรงในโรงเรียนในมาตรการการพัฒนาศักยภาพ ผู้บริหาร ครู และบุคลากรมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับสูง($p < 0.001$)

เมื่อแยกตามปัจจัยส่วนบุคคลและลักษณะโรงเรียนพบว่า การอบรมมีผลต่อความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในการให้ความสำคัญต่อมาตรการการพัฒนาศักยภาพผู้บริหาร ครู และบุคลากรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ($p < 0.05$) การอบรมและประเภทของโรงเรียนมีผลต่อความแตกต่าง

ต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในการปฏิบัติต่อมาตรการการพัฒนาศักยภาพผู้บริหาร ครู และบุคลากรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับสูง ($p < 0.05$)

มาตรการการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศของโรงเรียน

ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในการให้ความสำคัญ(4.05) และค่าเฉลี่ยการปฏิบัติ(3.65)ต่อการป้องกันปัญหาความรุนแรงในโรงเรียนในมาตรการการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศของโรงเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับสูง($p < 0.001$)

เมื่อแยกตามปัจจัยส่วนบุคคล และลักษณะ โรงเรียนพบว่า เพศ ตำแหน่งปัจจุบัน ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง และการอบรมมีผลต่อความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในการให้ความสำคัญต่อมาตรการการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ส่วนตำแหน่งปัจจุบัน ระดับชั้นที่สอน การอบรมและขนาดของโรงเรียนมีผลต่อความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในการปฏิบัติต่อมาตรการการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับสูง($p < 0.05$)

มาตรการการมีส่วนร่วมของนักเรียน

ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในการให้ความสำคัญ(3.71) และค่าเฉลี่ยการปฏิบัติ(3.18) ต่อการป้องกันปัญหาความรุนแรงในโรงเรียนในมาตรการการมีส่วนร่วมของนักเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับสูง($p < 0.001$)

เมื่อแยกตามปัจจัยส่วนบุคคลและลักษณะ โรงเรียนพบว่า ประเภทของโรงเรียนและการอบรมมีผลต่อความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในการให้ความสำคัญต่อมาตรการการมีส่วนร่วมของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ($p < 0.05$) สถานภาพสมรส ระดับชั้นที่สอน การอบรม ตำแหน่งปัจจุบัน ประเภทของโรงเรียน มีผลต่อความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการปฏิบัติต่อมาตรการการมีส่วนร่วมของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับสูง ($p < 0.05$)

มาตรการการมีส่วนร่วมของพ่อแม่และชุมชน

ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในการให้ความสำคัญ(3.69) และค่าเฉลี่ยการปฏิบัติ(3.15) ต่อการป้องกันปัญหาความรุนแรงในโรงเรียนในมาตรการการมีส่วนร่วมของพ่อแม่และชุมชน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับสูง($p < 0.001$)

เมื่อแยกตามปัจจัยส่วนบุคคลและ ลักษณะ โรงเรียนพบว่าค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในการให้ความสำคัญต่อมาตรการการมีส่วนร่วมของพ่อแม่และชุมชนไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.05$) ตามปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยโรงเรียนทุกตัวแปรที่แตกต่างกัน ส่วนอายุ ระดับ

ชั้นที่สอน ประสบการณ์การเป็นครู ตำแหน่งปัจจุบัน การอบรม มีผลต่อความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการปฏิบัติต่อมาตรการการมีส่วนร่วมของพ่อแม่และชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ($p < 0.05$)

ด้านการประเมินผลการดำเนินงาน

ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในการให้ความสำคัญ(3.62) และค่าเฉลี่ยการปฏิบัติ(3.00) ต่อการป้องกันปัญหาความรุนแรงในโรงเรียนในด้านการประเมินผลมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับสูง ($p < 0.001$)

เมื่อแยกตามปัจจัยส่วนบุคคลและลักษณะโรงเรียนพบว่า วุฒิกการศึกษา ตำแหน่งปัจจุบัน การอบรม มีผลต่อความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในการให้ความสำคัญต่อการป้องกันปัญหาความรุนแรงในโรงเรียนด้านการประเมินผลการดำเนินงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ($p < 0.05$) ส่วนอายุ ประสบการณ์การเป็นครู ตำแหน่งปัจจุบัน ระดับชั้นที่สอน การอบรม มีผลต่อความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการปฏิบัติในด้านการประเมินผลต่อการป้องกันปัญหาความรุนแรงในโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$)

6.เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นในการให้ความสำคัญและการปฏิบัติของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาตามเขตกรุงเทพมหานครกับเขตปริมณฑล

จากการศึกษาพบว่าค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในการให้ความสำคัญและการปฏิบัติต่อการป้องกันปัญหาความรุนแรงในโรงเรียนเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลจำแนกเป็นรายด้าน พบว่าในการให้ความสำคัญ ด้านนโยบายการป้องกันความรุนแรง มาตรการการมีส่วนร่วมของพ่อแม่และชุมชน และการประเมินผลการดำเนินงานมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ($p < 0.05$) ส่วนการปฏิบัติพบว่าด้านนโยบายการป้องกันความรุนแรงมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่($p < 0.05$) และทั้งเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลต่างก็ให้ความสำคัญในมาตรการการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศของโรงเรียนเป็นอันดับแรก ในส่วนของการปฏิบัติเขตกรุงเทพมหานครจะปฏิบัติในมาตรการการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศของโรงเรียนเป็นอันดับแรกแต่เขตปริมณฑลจะปฏิบัติในด้านนโยบายเป็นอันดับแรก ส่วนมาตรการการพัฒนาศักยภาพผู้บริหาร ครู และบุคลากรในโรงเรียนทั้งเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลให้ความสำคัญและปฏิบัติเป็นอันดับสุดท้ายเช่นเดียวกัน และจากการศึกษายังพบว่าค่าเฉลี่ยรายชื่อของความคิดเห็นในการให้ความสำคัญและการปฏิบัติต่อการป้องกันปัญหาความรุนแรงในโรงเรียนของเขตปริมณฑลส่วนใหญ่จะมีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงกว่าเขตกรุงเทพมหานคร

7. ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับ ปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะและความต้องการ

จากการศึกษาพบว่า ปัญหาอุปสรรคที่ทำให้การแก้ไขและป้องกันความรุนแรงในโรงเรียนไม่ประสบความสำเร็จที่พบมากที่สุด คือ การขาดความร่วมมือของผู้ปกครอง บิดา มารดา ชุมชน สังคมและนักเรียน ร้อยละ 68.8 รองลงมาเป็นสภาพของครอบครัวนักเรียน พฤติกรรมการแสดงออก ค่านิยมตลอดจนพฤติกรรมการเลียนแบบจากสื่อต่างๆ ร้อยละ 51.3 นโยบายแนวทางการดำเนินงานไม่ชัดเจน ขาดความต่อเนื่องในการดำเนินงาน รวมทั้งการติดตามประเมินผล ร้อยละ 23.3 ภาระงานของครูมีมาก จำนวนครูน้อยจำนวนนักเรียนมาก ร้อยละ 22.5 บุคลากรขาดความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในการดำเนินงานป้องกันปัญหาความรุนแรง ร้อยละ 15.4 ขาดความร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียนยังมองว่าการแก้ปัญหาเป็นเรื่องของฝ่ายปกครองอย่างเดียว ขาดการประสานงานที่ดี และการทำงานเป็นทีม ร้อยละ 15.0 ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญในการดำเนินงาน ร้อยละ 7.5 ส่วนที่พบน้อยคือขาดงบประมาณในการดำเนินงาน ร้อยละ 2.9

สำหรับความต้องการการได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ ในการดำเนินงานป้องกันความรุนแรงในโรงเรียน จำแนกตามหน่วยงานต่างๆ พบว่า

1.จากหน่วยงานสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ส่วนใหญ่มีความต้องการให้มีการอบรมให้ความรู้แก่ครูและนักเรียน ร้อยละ 34.3 รองลงมาคือการปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบ การกำหนดนโยบายที่ชัดเจน การจัดให้มีสารวัตรนักเรียน การสนับสนุนงบประมาณ คิดเป็นร้อยละ 22.6, 16.6 และ 12.7 ตามลำดับ

2.จากหน่วยงานสาธารณสุข ได้แก่ การจัดอบรมให้ความรู้ ร้อยละ 57.9 ซึ่งครูได้เสนอแนะว่าควรได้รับความรู้เพิ่มเติมในเรื่อง การป้องกันความรุนแรง ร้อยละ 78.6 การให้คำปรึกษา ร้อยละ 74.8 ทักษะชีวิต 60.3 การปฐมพยาบาลในกรณีฉุกเฉิน 47.8 อื่นๆ ได้แก่ การอบรมเด็กที่มีปัญหา วัยรุ่นและศิลปะในการครองใจวัยรุ่น ร้อยละ 1.8

3.จากหน่วยงานอื่นๆ ได้แก่ ตำรวจ ทหาร องค์การบริหารส่วนตำบล(อบต.) ภาคเอกชน เป็นต้น โดยส่วนใหญ่ต้องการความช่วยเหลือส่งดูแลและเฝ้าระวังพฤติกรรมนักเรียน การสร้างป้อมตำรวจหน้าโรงเรียนหรือบริเวณใกล้เคียง ร้อยละ 54.1 รองลงมาคือการจัดให้ความรู้ด้านต่างๆ เช่น กฎหมาย เป็นต้น ร้อยละ 34.9 ด้านการสนับสนุนงบประมาณ ร้อยละ 4.1 การจัดค่ายฝึกอบรมเสริมทักษะชีวิตและ การฝึกอบรมอาชีพ ร้อยละ 4.8

อภิปรายผลการศึกษา

ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งสิ้น 505 ฉบับ จากจำนวนที่ส่งไปทั้งสิ้น 645 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 78.3 แยกเป็นรายจังหวัด พบว่า กรุงเทพมหานครมีการตอบกลับ ร้อยละ 78.5 เขต ประมณฑลมีการตอบกลับ ร้อยละ 78.1 ซึ่งในจังหวัดนครปฐมมีอัตราการตอบกลับของแบบสอบถามสูงที่สุดร้อยละ 84.4 เป็นเพราะผู้วิจัยอยู่จังหวัดนี้จึงสามารถติดตามแบบสอบถามได้ง่ายกว่า จังหวัดอื่น ในขณะที่ จังหวัดปทุมธานีมีการตอบกลับของแบบสอบถามน้อยที่สุด ร้อยละ 70.0 เนื่องจากผู้วิจัยไม่ได้รับแบบสอบถามกลับคืน 1 โรงเรียน ผู้วิจัยได้พยายามติดตามจากผู้ประสานงานของโรงเรียน ได้แจ้งว่าได้ส่งกลับคืนมาแล้ว แบบสอบถามอาจจะมีการสูญหายในระหว่างการส่งข้อมูลกลับ จึงทำให้อัตราการตอบกลับต่ำกว่าจังหวัดอื่น และข้อมูลในแบบสอบถามแต่ละฉบับที่ผู้วิจัยได้รับพบว่า ได้ข้อมูลไม่ครบทุกข้อเนื่องจากผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์ให้ผู้ประสานงานของโรงเรียนแต่ละแห่งเป็นผู้ส่งแบบสอบถามกลับทางไปรษณีย์ดังนั้นแบบสอบถามจึงไม่สมบูรณ์ทุกข้อ แต่ผู้วิจัยได้พยายามประสานงานไปยังโรงเรียนเพื่อให้ได้ข้อมูลสำคัญกลับมามากที่สุดเท่าที่จะทำได้ จึงทำให้จำนวน ตัวอย่างในแต่ละปัจจัยไม่เท่ากับจำนวนแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมา (n=505)

สำหรับเรื่องการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานป้องกันความรุนแรงในโรงเรียนครูส่วนใหญ่ตอบว่ามีการจัดตั้งคณะกรรมการถึงร้อยละ 60.7 ซึ่งแสดงว่าครูส่วนใหญ่ทราบว่าโรงเรียนมีคณะกรรมการแต่ส่วนที่ไม่ทราบก็อาจจะเป็นเพราะครูกลุ่มดังกล่าวอาจไม่มีหน้าที่โดยตรงหรือโรงเรียนอาจจะมีคณะกรรมการแต่โรงเรียนอาจไม่ได้แจ้งให้ครูทราบทุกคน ซึ่งจากการศึกษายังพบว่าส่วนใหญ่ครูผู้บริหารและครูฝ่ายปกครองมีการปฏิบัติมากกว่าครูกลุ่มอื่นก็แสดงว่าการป้องกันปัญหาความรุนแรงในโรงเรียนยังดำเนินงานอยู่เฉพาะครูผู้เกี่ยวข้องเท่านั้น ซึ่งจริงๆแล้วการป้องกันปัญหาความรุนแรงในโรงเรียนจะสำเร็จได้ ทุกคนในโรงเรียนควรให้ความสำคัญและยึดถือปฏิบัติ

สำหรับสถานการณ์รุนแรงในโรงเรียน พบว่า มีโรงเรียน ร้อยละ 81.1 มีเหตุการณ์รุนแรงเกิดขึ้น เป็นเพราะส่วนใหญ่เป็นเหตุการณ์ระดับรุนแรงน้อย และครูมีการจดบันทึกเหตุการณ์ไว้ทุกครั้งถึงร้อยละ 89.5 จึงทำให้ได้ข้อมูลที่ค่อนข้างครบ ช่วงเวลาที่เกิดครูให้ความเห็นว่าเป็นช่วงเลิกเรียนและช่วงพักเที่ยง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Anderson et al.⁽⁶⁴⁾

ส่วนในด้านความคิดเห็นพบว่าความคิดเห็นในการให้ความสำคัญต่อการป้องกันปัญหาความรุนแรงในโรงเรียน อยู่ในระดับค่อนข้างมาก แต่ความคิดเห็นในการปฏิบัติต่อการป้องกันปัญหาความรุนแรงในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p < 0.01$ อาจจะเป็นเพราะว่าในด้านการศึกษาปฏิบัติต่อการป้องกันปัญหาความรุนแรงในโรงเรียนมีปัญหา

อุปสรรคดังที่ครูได้แสดงความคิดเห็นไว้เช่น การขาดนโยบายที่ชัดเจน ขาดความรู้ทักษะประสบการณ์ และที่สำคัญขาดความร่วมมือจากผู้ปกครอง ขาดความต่อเนื่องของการทำงาน ภาระงานของครูที่มีมาก เนื่องจากอยู่ในระหว่างการปฏิรูปการศึกษา หรืออาจจะมองว่าเหตุการณ์ทะเลาะวิวาทในโรงเรียนเป็นเหตุการณ์เล็กน้อยเพราะเกิดขึ้นเสมอๆ สำหรับมาตรการที่ครูให้ความสำคัญและปฏิบัติเป็นอันดับแรกคือ การพัฒนาสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศของโรงเรียน ที่เป็นเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะ กิจกรรมรายข้อในมาตรการนี้โรงเรียนส่วนใหญ่มีการดำเนินการอยู่แล้ว เช่นการตรวจสอบคนเข้าออกในโรงเรียน การจัดสภาพแวดล้อมให้สะอาดเป็นระเบียบ หรือการมีบัตรประจำตัวนักเรียน เป็นต้น

สำหรับปัจจัยส่วนบุคคลปัจจัยความเป็นครูและลักษณะ โรงเรียนที่มีผลต่อความแตกต่างของความคิดเห็นในการให้ความสำคัญและการปฏิบัติต่อการป้องกันปัญหาความรุนแรงในโรงเรียน

1 เพศ เพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นในการให้ความสำคัญต่อการป้องกันปัญหาความรุนแรงในโรงเรียนในภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p>0.05$) อาจจะเป็นเพราะครูเพศชายและครูเพศหญิงต่างก็ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนเดียวกันมีวัฒนธรรมองค์กรที่คล้ายคลึงกันจึงทำให้ความคิดเห็นในการให้ความสำคัญต่อการป้องกันปัญหาความรุนแรงในโรงเรียนไม่ต่างกัน แต่ความคิดเห็นในการปฏิบัติต่อการป้องกันปัญหาความรุนแรงในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่($p<0.05$) โดยครูเพศชายมีการปฏิบัติมากกว่าครูเพศหญิงอาจจะเป็นเพราะส่วนใหญ่ครูเพศชายมักได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบในเรื่องการป้องกันการทะเลาะวิวาทในโรงเรียน สอดคล้องกับการศึกษาของ สุภวดี ชูวงศ์ (2519)⁴⁴ ที่พบว่าครูชายและครูหญิงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของครูที่มีต่อระเบียบโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ($p< 0.05$)ในส่วนของความคิดเห็นรายด้าน พบว่าเพศที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นในการให้ความสำคัญต่อการป้องกันปัญหาความรุนแรงในด้านนโยบายการป้องกันและมาตรการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศของโรงเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ($p<0.05$) และเพศที่แตกต่างกันความคิดเห็นในการปฏิบัติต่อการป้องกันความรุนแรงในด้านนโยบายการป้องกันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ($p<0.05$)

2. อายุ เมื่อเปรียบเทียบอายุที่ต่างกันพบว่า มีความคิดเห็นในการให้ความสำคัญและการปฏิบัติต่อการป้องกันปัญหาความรุนแรงในโรงเรียนในภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ($p>0.05$) อาจจะเป็นเพราะว่าครูทุกคนจะต้องมีความรับผิดชอบในหน้าที่ความเป็นครูที่ได้รับมอบหมาย สอดคล้องกับการศึกษาของสุภวดี ชูวงศ์ (2519)⁴⁴ ที่พบว่าครูที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของครูที่มีต่อระเบียบโรงเรียนไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแต่ไม่

สอดคล้องกับการศึกษาของ กมลวิทย์ โสภิกุล (2533)²⁵ ที่พบว่าครูที่มีอายุแตกต่างกันมีการปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันการกระทำผิดของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ($p < 0.05$) ในส่วนของความคิดเห็นรายด้านพบว่า อายุที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นในการให้ความสำคัญต่อการป้องกันปัญหาความรุนแรงในด้านนโยบายการป้องกันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ($p < 0.05$) และอายุที่ต่างกันความคิดเห็นในการปฏิบัติในด้านการมีส่วนร่วมของพ่อแม่และชุมชนและด้านการประเมินผลมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ($p < 0.05$)

3. สถานภาพสมรส เมื่อเปรียบเทียบสถานภาพสมรสที่ต่างกัน พบว่า ความคิดเห็นในการให้ความสำคัญและการปฏิบัติต่อการป้องกันปัญหาความรุนแรงในภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ($p > 0.05$) อาจจะเป็นเพราะถึงแม้ครูจะมีสถานภาพสมรสที่ต่างกันแต่ได้รับมอบหมายหน้าที่ที่เหมือนกันจึงทำให้ครูให้ความสำคัญและปฏิบัติไม่ต่างกันซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ กมลวิทย์ โสภิกุล (2533)²⁵ ที่พบว่าครูที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกันมีการปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันการกระทำผิดของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ ($p < 0.01$) ในส่วนของความคิดเห็นรายด้านพบว่า สถานภาพสมรสที่แตกต่างกันความคิดเห็นในการปฏิบัติในด้านนโยบายการป้องกันและการมีส่วนร่วมของนักเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ ($p < 0.05$)

4. วุฒิการศึกษา เมื่อเปรียบเทียบวุฒิการศึกษาที่ต่างกัน พบว่า ความคิดเห็นในการให้ความสำคัญและการปฏิบัติต่อการป้องกันปัญหาความรุนแรงในภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ($p > 0.05$) อาจจะเป็นเพราะถึงแม้ครูจะมีวุฒิการศึกษาที่ต่างกันแต่ได้รับมอบหมายหน้าที่ที่เหมือนกันจึงทำให้ครูให้ความสำคัญและปฏิบัติไม่ต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ ศุภวดี ชูวงศ์ (2519)⁴⁴ ที่พบว่าครูที่มีการศึกษาดำกว่าปริญญาตรีและครูที่สำเร็จปริญญาตรีขึ้นไป มีความเห็นเกี่ยวกับบทบาทของครูที่มีต่อระเบียบโรงเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ กมลวิทย์ โสภิกุล (2533)²⁵ ที่พบว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกันมีการปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันการกระทำผิดของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ในส่วนของความคิดเห็นรายด้านพบว่า วุฒิการศึกษาที่แตกต่างกันความคิดเห็นในการให้ความสำคัญในด้านการพัฒนาศักยภาพและการช่วยเหลือนักเรียนและด้านการประเมินผลมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ ($p < 0.05$) และวุฒิการศึกษาที่แตกต่างกัน การปฏิบัติในรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ($p > 0.05$)

5 ตำแหน่งในปัจจุบัน เมื่อเปรียบเทียบตำแหน่งในปัจจุบันที่ต่างกัน พบว่า ความคิดเห็นในการให้ความสำคัญต่อการป้องกันปัญหาความรุนแรงในภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติ($p>0.05$)แต่การปฏิบัติต่อการป้องกันปัญหาความรุนแรงในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ ($p<0.01$) โดยครูตำแหน่งผู้บริหารและครูปกครองมีการปฏิบัติมากกว่าตำแหน่งอื่นอาจจะเป็นเพราะครูในแต่ละตำแหน่งมีหน้าที่ที่ต่างกันเช่นครูฝ่ายปกครองจะมีหน้าที่ปฏิบัติโดยตรงในการป้องกันความรุนแรงในเด็กนักเรียน ต้องประสานงานร่วมกับผู้ปกครองจึงทำให้รู้ว่าเด็กนักเรียนมีการกระทำรุนแรงอย่างไรบ้าง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของศุภวดี ชูวงศ์ (2519)⁴⁴ ที่พบว่าครูที่มีหน้าที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของครูที่มีต่อระเบียบโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับการศึกษาของชฎิลรัตน์ อัสวีวิวัฒน์พงศ์ (2537) พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีทัศนคติเกี่ยวกับการประพฤติดิฉิของนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ในส่วนของความคิดเห็นรายด้านตำแหน่งปัจจุบันที่แตกต่างกันความคิดเห็นในการให้ความสำคัญในด้านนโยบายการป้องกัน การพัฒนาสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศของโรงเรียน และด้านการประเมินผลมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ($p< 0.05$) และตำแหน่งปัจจุบันที่แตกต่างกันความคิดเห็นในการปฏิบัติในด้านนโยบายการป้องกัน การพัฒนาสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศของโรงเรียน การมีส่วนร่วมของนักเรียน การมีส่วนร่วมของพ่อแม่และชุมชน และด้านการประเมินผลมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ($p< 0.01$)

6.ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง เมื่อเปรียบเทียบระยะเวลาดำรงตำแหน่งที่ต่างกัน พบว่า ความคิดเห็นในการให้ความสำคัญและการปฏิบัติต่อการป้องกันปัญหาความรุนแรงในภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ($p>0.05$) อาจจะเป็นเพราะถึงแม้ครูจะมีระยะเวลาดำรงตำแหน่งที่ต่างกันอย่างไร แต่ได้รับมอบหมายหน้าที่ที่เหมือนกันจึงทำให้ครูให้ความสำคัญและปฏิบัติไม่ต่างกันเช่นครูฝ่ายปกครองที่มีระยะเวลาดำรงตำแหน่งเพียง 1 ปีกับครูฝ่ายปกครองที่มีระยะเวลาดำรงตำแหน่ง 10 ปี ในส่วนของความคิดเห็นรายด้านพบว่าระยะเวลาดำรงตำแหน่งที่แตกต่างกันความคิดเห็นในการให้ความสำคัญในด้านนโยบายการป้องกันมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ($p<0.05$) และระยะเวลาดำรงตำแหน่งที่แตกต่างกันความคิดเห็นในการปฏิบัติในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศของโรงเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ ($p<0.05$)

7.ระดับชั้นที่สอน เมื่อเปรียบเทียบระดับชั้นที่สอนในปัจจุบันที่ต่างกัน พบว่า ความคิดเห็นในการให้ความสำคัญต่อการป้องกันปัญหาความรุนแรงในภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p>0.05$)แต่การปฏิบัติต่อการป้องกันปัญหาความรุนแรงในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ ($p<0.01$)โดยครูที่สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายปฏิบัติมากกว่าครูที่สอนในระดับชั้นอื่นอาจจะเป็นเพราะเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดมักพบในกลุ่มวัยรุ่นอายุ 15-19 ปี ดังนั้นครูที่รับผิดชอบนักเรียนในช่วงอายุดังกล่าวจึงต้องปฏิบัติมากกว่าช่วงอายุอื่น สอดคล้องกับการศึกษาของระวีวรรณ คงพันธ์(2544)²⁸พบว่าครูโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีระดับชั้นที่สอนแตกต่างกัน

จะมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อการดำเนินงานสุขภาพจิตโรงเรียนในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ (0.01) ในส่วนของความคิดเห็นรายด้าน พบว่า ระดับชั้นที่สอนมีความแตกต่างกันความคิดเห็นในการให้ความสำคัญในรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p>0.05$) และระดับชั้นที่สอนมีความแตกต่างกัน การปฏิบัติด้านนโยบายการป้องกัน การพัฒนาสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศของโรงเรียน การมีส่วนร่วมของนักเรียน การมีส่วนร่วมของพ่อแม่และชุมชน ด้านการประเมินผลมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ($p<0.01$)

8. ประสิทธิภาพการเป็นครู เมื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพการเป็นครูที่ต่างกัน พบว่า ความคิดเห็นในการให้ความสำคัญและการปฏิบัติต่อการป้องกันปัญหาความรุนแรงในภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p>0.05$) ในส่วนของความคิดเห็นรายด้าน พบว่า ประสิทธิภาพการเป็นครูที่ต่างกันความคิดเห็นในการให้ความสำคัญในรายด้านทุกด้านมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p>0.05$) และประสิทธิภาพการเป็นครูที่ต่างกันความคิดเห็นในด้านการมีส่วนร่วมของพ่อแม่และชุมชน และการประเมินผลมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ($p<0.01$)

9. การอบรม เมื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพการได้รับการอบรมระหว่างเคยรับการอบรมกับไม่เคยรับการอบรมในเรื่องเกี่ยวกับความรุนแรงในโรงเรียน พบว่า ความคิดเห็นในการให้ความสำคัญและการปฏิบัติต่อการป้องกันปัญหาความรุนแรงในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p< 0.01$) เป็นเพราะครูที่ได้รับการอบรมจะมีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันความรุนแรงในโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น จึงทำให้มีทัศนคติที่ดีต่อการดำเนินงานมากกว่าครูที่ไม่ได้รับการอบรม สอดคล้องกับการศึกษาของระวีวรรณ คงพันธ์(2544)²⁸พบว่าครูโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสิทธิภาพการได้รับการอบรมที่ต่างกัน จะมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อการดำเนินงานสุขภาพจิตโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ในส่วนของความคิดเห็นรายด้าน พบว่า ประสิทธิภาพการได้รับการอบรมแตกต่างกันความคิดเห็นในการให้ความสำคัญในทุกด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ ($p<0.05$)และ($p<0.01$) (ดังตารางที่ 4.14) ยกเว้นด้านการมีส่วนร่วมของพ่อแม่และชุมชน พบว่ามีความไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p>0.05$) และประสิทธิภาพการได้รับการอบรมแตกต่างกันความคิดเห็นในการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ($p<0.01$)ในทุกด้าน

10. ประเภทของโรงเรียน เมื่อเปรียบเทียบประเภทของโรงเรียนที่ต่างกัน พบว่า ความคิดเห็นในการให้ความสำคัญต่อการป้องกันปัญหาความรุนแรงในภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p>0.05$) แต่ความคิดเห็นในการปฏิบัติต่อการป้องกันปัญหาความรุนแรงใน

ภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่($p < 0.05$) โดยโรงเรียนหญิงมีการปฏิบัติมากกว่าโรงเรียนชายและโรงเรียนสหศึกษาอาจจะเป็นเพราะภาระเบี่ยงของโรงเรียนแต่ละประเภทที่ต่างกันเช่น โรงเรียนหญิงจะต้องเข้มงวดเรื่องความปลอดภัยมากกว่าโรงเรียนประเภทอื่น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของศุภวดี ชูวงศ์ (2519)⁴⁴ ที่พบว่าครูที่สอนในโรงเรียนชาย ครูที่สอนในโรงเรียนหญิง และครูที่สอนในโรงเรียนสหศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของครูที่มีต่อระเบียบโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในส่วนของความคิดเห็นรายด้าน พบว่า ประเภทของโรงเรียนที่แตกต่างกัน ความคิดเห็นในการให้ความสำคัญ ด้านการมีส่วนร่วมของนักเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ($p < 0.05$) และประเภทของโรงเรียนที่แตกต่างกัน การปฏิบัติด้านการพัฒนาศักยภาพและการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การพัฒนาศักยภาพผู้บริหารครูและบุคลากรในโรงเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ($p < 0.05$) การมีส่วนร่วมของนักเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ($p < 0.01$)

11.ขนาดของโรงเรียน เมื่อเปรียบเทียบขนาดของโรงเรียนที่ต่างกัน พบว่า ความคิดเห็นในการให้ความสำคัญและการปฏิบัติต่อการป้องกันปัญหาความรุนแรงในภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.05$) อาจจะเป็นเพราะโรงเรียนแต่ละขนาดมีแนวทางการปฏิบัติที่ใกล้เคียงกัน ในส่วนของความคิดเห็นรายด้าน พบว่าขนาดของโรงเรียนที่แตกต่างกันความคิดเห็นในการให้ความสำคัญในรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ($p > 0.05$) และขนาดของโรงเรียนที่แตกต่างกันการปฏิบัติในด้านนโยบายการป้องกันและการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศของโรงเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่($p < 0.01$) และ($p < 0.05$) ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.ควรมีการดำเนินการอบรมให้ความรู้ในเรื่องการป้องกันความรุนแรงในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง และขยายผลให้ครอบคลุมครูในโรงเรียนให้มากที่สุด ไม่ควรอบรมแต่เฉพาะครูที่มีหน้าที่โดยตรงเช่นครูฝ่ายปกครองหรือครูแนะแนวเท่านั้น เพราะการป้องกันความรุนแรงในโรงเรียนต้องเกิดจากการร่วมมือจากทุกคนทุกฝ่ายในโรงเรียน ครูทุกคนต้องมีความตระหนักต่อปัญหานี้ และร่วมมือกันในการป้องกันปัญหาไม่ให้เกิดขึ้น จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้พบว่า ครูที่เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับความรุนแรงในโรงเรียนจะมีค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นทั้งในการให้ความสำคัญและการปฏิบัติต่อการป้องกันปัญหาความรุนแรงในโรงเรียนสูงกว่าค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของครูที่ไม่เคยได้รับการอบรมในทุกรายข้อ ผลการศึกษายังพบปัญหาอุปสรรคคือบุคลากรขาดความรู้ทักษะในการดำเนินงานป้องกันปัญหาความรุนแรงในโรงเรียน

2. ควรมีการสร้างเครือข่ายในการดำเนินงานป้องกันปัญหาความรุนแรงในโรงเรียนให้มีความเชื่อมต่อกัน ระหว่างหน่วยงานต่างๆในพื้นที่ได้แก่ หน่วยงานสาธารณสุข โรงเรียน องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร เครือข่ายผู้ปกครอง เพื่อให้เกิดความตระหนักและเกิดการพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง เพราะส่วนใหญ่มักขาดความต่อเนื่องของการทำงาน รวมทั้งการติดตามประเมินผลของการทำงานซึ่งจากการศึกษาพบว่าในด้านของการประเมินผลการดำเนินงานมีผลต่างค่าเฉลี่ยของการให้ความสำคัญกับการปฏิบัติมากที่สุด(0.62) และพบว่าปัญหาอุปสรรคต่อการดำเนินงานครูส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าขาดความร่วมมือของผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม

3. ควรมีการกำหนดนโยบายร่วมกันอย่างชัดเจนจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดการสนับสนุนการทำงานในพื้นที่ทั้งด้านคนและงบประมาณการดำเนินงานซึ่งจากการศึกษาพบว่าปัญหาอุปสรรคที่ทำให้การป้องกันปัญหาความรุนแรงไม่ประสบผลสำเร็จคือนโยบายแนวทางการดำเนินงานไม่ชัดเจน ขาดความต่อเนื่องในการดำเนินงาน

4. นโยบายการลงโทษนักเรียนโรงเรียนส่วนมากมักใช้วิธีพักการเรียน การทำทัณฑ์บน ตัดคะแนน ซึ่งมักเป็นการกระทำทางด้านลบ จึงเสนอว่าควรมีกิจกรรมด้านบวกในการลงโทษนักเรียนด้วย เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าในตัวเอง ซึ่งจากการศึกษามีผู้เสนอในเรื่องการทำกิจกรรมช่วยเหลือสังคมในช่วงที่สั่งพักการเรียน เพราะนักเรียนที่ถูกลงโทษจะเกิดความภาคภูมิใจที่ได้ช่วยเหลือผู้อื่น

5. กระทรวงศึกษาธิการควรมีนโยบายให้โรงเรียนทุกแห่งจัดนิทรรศการในเรื่องการป้องกันความรุนแรงในโรงเรียน โดยสอดคล้องกับการจัดนิทรรศการประจำปีของโรงเรียน และจัดเวทีให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการต่อต้านการใช้ความรุนแรงในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง เพราะจากการศึกษาพบว่ามีความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นในการให้ความสำคัญและการปฏิบัติในข้อนี้มากที่สุด ก็แสดงว่ายังมีการปฏิบัติน้อยในขณะที่ให้ความสำคัญมาก

6. จากการศึกษพบว่ามาตรการที่ครูให้ความสำคัญและปฏิบัติเป็นอันดับแรกคือ มาตรการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศของโรงเรียน ซึ่งการป้องกันความรุนแรงในโรงเรียนควรให้ความสำคัญกับกิจกรรมที่ปฏิบัติกับนักเรียนโดยตรงให้มากขึ้น อาทิ มาตรการพัฒนาศักยภาพและช่วยเหลือนักเรียน

7. จากการศึกษพบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่มีเหตุการณ์รุนแรงเกิดขึ้นถึงแม้เป็นเหตุการณ์รุนแรงน้อยแต่อาจเป็นชนวนสู่เหตุการณ์รุนแรงมากหรือรุนแรงถึงชีวิตได้ ดังนั้นควรใส่ใจ

และใกล้ชิดเด็กนักเรียนในความรับผิดชอบให้มาก และรีบแก้ไขช่วยเหลือแต่เนิ่นๆ เพื่อไม่ให้เหตุการณ์บานปลายได้

8. ควรมีการพัฒนารายชื่อกิจกรรมในการป้องกันความรุนแรงในโรงเรียนเป็นเกณฑ์ในการปฏิบัติต่อไป ซึ่งจากการศึกษาพบว่ามามีกิจกรรมถึง 38 ข้อ ใน 40 ข้อ ที่ครูกว่าร้อยละ 50 ให้ความสำคัญในระดับมากถึงมากที่สุด

9. ควรมีการพัฒนาให้ครูผู้หญิงมีทักษะ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติต่อการป้องกันความรุนแรงให้มากขึ้นเพราะจากการศึกษาพบว่าครูเพศชายมีการปฏิบัติมากกว่าครูผู้หญิง ซึ่งจิตแพทย์ได้กล่าวไว้ว่าเมื่อมีเหตุการณ์รุนแรงเกิดขึ้นในโรงเรียน ครูเพศหญิงจะช่วยให้เหตุการณ์สงบลงได้เร็ว เนื่องจากครูผู้หญิงมีความนุ่มนวลและมีความอ่อนโยนมากกว่าครูผู้ชาย

10. โรงเรียนควรระมัดระวังช่วงเวลาที่พักเที่ยง และช่วงเวลาหลังเลิกเรียนให้มากขึ้น อาจมีครูเวรหรือให้นักเรียนชั้น โทมีเวรดูแลเหตุการณ์ในโรงเรียนอย่างเคร่งครัด เน้นบริเวณอาคารเรียนให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาสถานการณ์ความรุนแรงในโรงเรียนสังกัดอื่นๆ เช่น โรงเรียนเอกชน หรือศึกษาในพื้นที่อื่นเช่นในจังหวัดแต่ละภาคของประเทศไทย
2. ควรมีการศึกษาความคิดเห็นในกลุ่มนักเรียนระดับต่างๆ ในการป้องกันปัญหาความรุนแรงในโรงเรียน
3. ควรมีการศึกษาหารูปแบบในการดำเนินการป้องกันความรุนแรงในโรงเรียนในแต่ละระดับ
4. ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันปัญหาความรุนแรงในโรงเรียน